UM/POL-10
13.10.2015

HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO 14.10.2015; ASIANTUNTIJALAUSUNTO

24.10.20 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot

Suomi osallistuu kansainväliseen kriisinhallintaan ulko- ja turvallisuuspoliittisin perustein osana kansainvälistä vastuunkantoa ja yhteisen turvallisuuden rakentamista. Lisäksi kansainväliseen kriisinhallintaan osallistuminen on tärkeä osa puolustuksen kehittämistä ja puolustusyhteistyötä. Suomen on myös jatkossa voitava reagoida mahdollisiin uusiin kriisinhallintatarpeisiin, kun ne ovat Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisten etujen näkökulmasta perusteltuja.

Ulkoasiainministeriön pääluokassa sotilaallisen kriisinhallinnan menoihin esitetään 49,0 milj. euroa (UM + PLM yhteensä 85,56 milj. euroa) vuodelle 2016. Vuodelle 2017 osoitetaan 33,0 milj. euroa, vuodelle 2018 osoitetaan 28,0 milj. euroa, ja vuodelle 2019 35,5 milj euroa. Määrärahakehyksiin on sisällytetty sotilaallisen kriisinhallinnan operaatiot, joihin Suomi osallistuu sekä ne operaatiot, joihin osallistumisesta on jo tehty päätös. Uudet päätökset osallistumisesta tai operaatioissa jatkamisesta on rahoitettu lisätalousarviossa.

Suomen suurin kriisinhallintaosallistuminen on tällä hetkellä YK:n UNIFIL-operaatio Libanonissa, jossa Suomi toimii toukokuuhun 2016 suomalais-irlantilaisen pataljoonan johtovaltiona noin 310 sotilaalla. TP-UTVAn linjauksen mukaan, Suomi jatkaa UNIFIL-operaatiossa vuoden 2018 loppuun, mutta luopuu johtovaltiovastuusta marras-joulukuussa 2016.

Kriisinhallintayhteistyöllä pyritään myös vastaamaan muuttoliikkeisiin liittyviin haasteisiin. Keskeisimmät operaatiot Eurooppaan suuntautuvaan muuttoliikkeeseen vaikuttamiseksi ovat tällä hetkellä EUNAVFOR MED SOPHIA -operaatio Välimerellä Libyan rannikon edustalla, ISIL:n vastaisen kansainvälisen liittouman koulutusoperaatio Pohjois-Irakin Erbilissä, RSM-operaatio Afganistanissa ja MINUSMA-operaatio Malissa. RSM-operaation kesto on lähtökohtaisesti kriteeripohjainen ja keskustelua käydään osallistujamaiden kesken tulisiko operaatiota jatkaa suunniteltua pidempään.

Yhdysvallat järjesti presidentti Obaman johdolla huippukokouksen YK:n rauhanturvan tukemiseksi 28.9.2015, jossa Suomi antoi seuraavat lupaukset: 1) Johtovaltiona toimiminen UNIFIL:n suomalais-irlantilaisessa pataljoonassa vuoteen 2016 loppuun asti 350 sotilaalla. Tämän jälkeen, Suomi jatkaa osallistumista operaatioon kahden vuoden ajan, 2) Kontribuutiomme kasvattaminen MINUSMA:aan korkeintaan 20 sotilaaseen, lisäämällä operaatioon sotilastarkkailijoita, 3) Lupaus liittyen YK:n rauhanturvaosaston tukipyyntöön vuodelle 2017 (UN Peacekeeping Capability Readiness System), koostuen seuraavista joukoista: Amfibioyksikkö (korkeintaan 275 henkilöä), erikoisjoukkoja (korkeintaan 200 henkilöä), suojelun erikoisosasto (55 henkilöä, vuodesta 2018 alkaen), 4) Poliisiosallistumisen nostaminen YK-operaatioissa (tavoitteena 20 poliisia vuonna 2016) ja 5) Afrikan rauhanturvaamisen tukeminen kouluttamalla ja kapasiteettia kasvattamalla.

24.10.21 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan

Suomi osallistuu kansainväliseen siviilikriisinhallintaan edistääkseen kohdealueiden kehitystä kohti oikeusvaltioperiaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioitusta, demokratiaa, hyvää hallintoa ja toimivaa kansalaisyhteiskuntaa. Suomen osallistuminen on keskitetty niihin ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden kannalta merkittäviin operaatioihin, joissa Suomen panoksella voidaan saavuttaa erityistä lisäarvoa ja vaikuttavuutta.

Suurin osa Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta suuntautuu EU:n operaatioihin. Suomen merkittävimmät panostukset EU:n operaatioissa ovat olleet oikeusvaltio-operaatio EULEX Kosovossa, EUPOL-poliisioperaatio Afganistanissa ja EU:n tarkkailuoperaatio Georgiassa.

EU:n operaatioiden lisäksi Suomella on siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita YK:n ja Etyjin kenttäoperaatioissa. Etyjin siviilikriisinhallinnan osuus on kasvanut Ukrainan konfliktiin liittyvän Etyjin SMM-monitorointimission myötä. Etyj päätti keväällä 2015 kaksinkertaistaa operaation koon tuhanteen tarkkailijaan. Lisäksi Ukrainassa toimii EU:n neuvoa-antava siviilikriisinhallintaoperaatio. Parhaillaan Ukrainassa ja Ukrainan rajalla toimii lähes 40 suomalaista.

Siviilikriisinhallintaan budjetoidut määrärahat ovat laskeneet vuoden 2014 17,4 miljoonasta eurosta tämän vuoden 15,4 miljoonaan euroon. Samaan aikaan tarve osallistumiseen on kasvanut ennen muuta Ukrainan konfliktin vuoksi.

Muuttoliikkeen lähtö- ja kauttakulkumaissa toimivia EU-operaatiota pyritään parhaillaan vahvistamaan. Suomi pyrkii lisäämään osallistumista etenkin Sahelin alueen siviilikriisinhallinta-operaatioissa (etenkin EUCAP Sahel Mali ja EUCAP Sahel Niger). EUBAM Libya-operaatio toimii turvallisuussyistä minimimiehityksellä Libyan ulkopuolella ja EU:n kesken tullaan tämän vuoden kuluessa keskustelemaan voidaanko operaatiota Libyassa jossain muodossa jatkaa.